

Kriser og krig i Afrika, Fashoda 1898

De franske interesseområder i Afrika strakte sig fra Marokko i vest mod Sudan i øst, mens briterne ønskede kontrol over hele Nilens forløb. England havde desuden, siden midten af 1890'erne, forsøgt at føre en jernbanelinje fra Egypten i nord til Kapstaden i syd – fra Kap til Kairo. I den nordøstlige del af kontinentet var Egypten og Sudan altså blevet område for stridspunktet mellem England og Frankrig i *Kapløbet om Afrika*.

I sommeren 1898 opstod der en yderst spændt situation mellem et engelsk og et fransk ekspeditionskorps i det sydlige Sudan ved byen Fashoda. Briterne stod stærkest ved Fashoda efter at have erobret områder i Sudan kort tid forinden. Den franske kaptajn Marchand og den engelske general Herbert Kitchener undlod begge at sætte deres styrker ind, men kontaktede regeringerne i London og Paris. Den fire uger lange krise blev ordnet diplomatisk; ingen af parterne var interesserede i at gå i krig med en anden europæisk stormagt på grund af kolonier.

De europæiske landes *Kapløb om Afrika* fra 1880'erne blev domineret af Storbritannien og Frankrig. Kortet viser Afrika ca. 1890.

Ved aftalen om Fashoda i marts 1899 led franskmændene alligevel nederlag, da de måtte opgive Sudan, mens England blev stærkere – ikke blot i forhold til Frankrig, men også i forhold til Frankrigs allierede, Rusland. England havde nu mulighed for at beskytte sine interesser i det østlige Middelhav med tropper og flåde tæt på Suez og var derfor ikke så sårbar i forhold til russerne.

Krisen afsluttede *Kapløbet om Afrika*, da England og Frankrig derefter indgik aftaler om fastlæggelse af hver deres interesseområder. Fashoda-affæren blev det eneste tidspunkt, hvor der – i konkurrencen om at erhverve kolonier i Afrika – var reel fare for krig mellem to europæiske stormagter.

Med Fashoda-affæren var England blevet styrket i opfattelsen af at kunne klare sig i *Splendid isolation* uden tætte alliancepartnere. Men samtidig var der taget hul på forhandlinger mellem England og Frankrig, og efter 1899 var der således et fransk-engelsk stridspunkt mindre. På længere sigt viste kontakten sig at åbne mulighed for forhandlingerne om *Entente Cordiale* i 1904.

<https://1verdenskrig.ibog.frydenlund.dk/?id=186&L=10>